

MAGYAR NÉPLAP

FUGGETLENSÉGI NEGYVENNYOLCZAS POLITIKAI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ára:

Egész évre 6 korona; félévre 3 korona.
Amerikába egész évre 9 korona.

Szerkeszti

BUDAY ALADÁR

Kiadja a „PÁZMÁNEUM”
nyomda és irodalmi vállalat.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Köztemető-ut 8. sz.

A hó első számához rendes melléklet:
»Páduai Szent Antal Lapja.«

A levegő meghódítása.

Budapest, augusztus 6.

A technikus embereknek van okuk lelkesedni. De ezuttal az egész világ osztozik diadalukban. A kormányozható léghajó fel van találva, ki van próbálva. Nem kérdés többé, hogy meg lehet-e hódítani a levegőt annyira, mikép géppel, szárnyas kerékkel, léggalonnal abban utazni lehessen. Óh, de rég vártuk erre a kérdésre a választ. Most megjött igenlő válasz jött. Tény, hogy lehet. A kormányozható léghajó megszületett.

Nem fontos, hogy kinek nevéhez fűződik az első sikeres kísérlet. Bármi a neve, feltalálni nem egyedül ő találta fel, hanem százan és ezren. A világ minden nemzetének fiai rakták az alapköveket. A világ minden táján oldottak valamit a nagy csomón, míg most annyira ki van gobozva, hogy nem probléma többé a probléma.

Zeppelin gróf kedden kora reggel felszállt hajójával. Nem hivott meg hivatalos vagy katonai szakértőket. Csak próbautat akart tenni. Mikor felszállt, nem mondta meg, talán nem is tudta, hová akar menni. Csak indult. És megtett a léghajó négyszázötven kilométernyi utat. Tizenkét óra hosszat lebegett hajója a léghajó és haladt mindig pontosan abban az irányban, melyet feltalálója és kormányosa, Zeppelin gróf akart.

Ebben van ezen utnak nagy hordereje és jelentősége. A léghajó oda repült, a hová Zeppelin gróf akarta.

A Bódeni-tó partjáról, illetve vízből indult el a léghajó fél hét órakor és miután némi lendületre kapott, akkor a feltaláló kiadta a jelszót: Megyünk Konstancba! És hét óra előtt pár percczel már ott vonult a hajó a híres történeti város fölött hetven méter magasságban!

A hajóból levelező lapokat haji-

Amerikai kedvtelés.
Arckép a körmön.

tott le a feltaláló gróf, melyben írta, hogy a Rajna partjára iparkodik és megnevezte a városokat, miket érinteni fog. Mindegyiket el tudta érni. Szállt egyenesen, kitérés és fölösleges himbálás nélkül. Senki sem érezte a talaj hiányát. A kísérletében levő mérnökök, műszerészek, valamint néhány intimus barátja közül senki se érzett rosszullétet, valami tengeri betegség

félét. Mikor Bazel fölött vonult a hajó, abból megint levelező-lapokat dobtak alá, mikből megtudhatták odalent, hogy most Strasszбургba megy, azt is, hogy utközben micsoda városokat fog érinteni. Dél volt, mikor a strassburgi sok torony közt egész biztossággal elröppent. Onnan a Rajna folyását követte a hajó utja, hogy Mannheimba érjen. Végre elérte Mainz városát, mint utjának kiszabott célját és még az éjjel visszament a Bódeni-tó partjára, honnan kiindult.

Zeppelin nem kísértette magát automobillal, sem más óvintézkedést nem tett. Minden földözet nélkül akarta megtenni első útját, melyet aztán bátran megismételhet. Ha hivatalos kísérlettel is meg tudná tenni útját, a német kormány átvenné hajóját és kifizetné neki a tizenkét millió márkát, mit kiüzött számára.

Minthogy a levelező-lapokból mindig érthetővé vált, hogy hová akar menni a feltaláló, a táviró még sebesebb röpte mindig is megvitte a hirt oda, hová készült.

Erthető, de leírhatatlan lelkesedéssel fogadta őt mindenütt a közönség. Nemcsak a járókelők és sétálók verődtek csoportokba, hanem megállt a munka minden gyárban, műhelyben, hiva alban és az emberek seregestől tódultak a nagy és fontos találmány nézésére. Valóságos elragadtatás vett erőt a népen. Tíz, husz, harmincezer ember lepte el a tereket és kiáltozott, rivalgott, hogy üdvözölje a dicsőséget, melyet Zeppelin gróf

Mai számunkhoz „Páduai Szent Antal Lapja” van mellékelve.

szerzett korának. A Rajna partján valósággal táborútított a nép, hogy óraszám gyönyörködhessek a diadalban. Gyarak, hajók sipoltak, hangok megkondultak, ágyuk dörögtek. Mikor Oppenheimnál egy izben horgonyt is vetett a léghajó, a Rajna hidjához kötötték a horgonyt támogató köteleket, oly veszedelmesen tolongott körötte a nép, hogy katonai kordont kellett vonni. Volt ott ember, ki három-négy órai vasúti utazást tett meg, csak hogy láthassa az első kormányozható léghajó első felszállását és utját.

Berlinben egész nap talpon volt a város. Az újságok óráról-órára külön kiadásban adtak hírt Zepelin utjáról és sikeréről. Az időjárás hívtal megfigyelte, hogy Németország területén az nap teljes szélsénd uralkodott. De az örömben uszó lelkek mélyén igazán a diadalmámor vihara tombolt. Szemtanuk írják, hogy így lelkesedni még sohase látták a népet. A léghajó utjáról és városok fölötti lebegéséről számlálhatatlan ezer fényképet vettek föl. Már este volt, mikor még mindig az utcákon táborozott a nép. Nem nehezedett álmom a pillákra, annyira felvillanyozta őket a ritka esemény.

Igy hát német ember nevéhez fűződik a kormányozható léghajó első igazi diadala. Mert bár akadt már francia léghajós, ki felszállt és körben repülve tetszés szerinti ponton leszállott, de olyan, a ki tizenkét óránál hosszabb időt töltött volna és mindig nyilegyenesen utazott volna a léghajó, olyan még nem volt.

Nagy vívmánya a technikai tudománynak ez a találmány, ez a siker. De hogy katonai, hadászati szempontból is mekkora az értéke, azt ma még senki se döntheti el. Kémlésre, híradásra persze fontos. De már — mint ezt a regényes hajlamu és háborusdít firtató elemék hirdetik — csapatszállításra éppen nem, mert az milliárdokba kerülne. És hogy léghajóról egy várost bombázni lehessen, az is csak rémkép.

De hát nem is arra való a tudomány, hogy mindig és mindig csak az embergyilkolást szolgálja, hanem tán sokkal inkább arra, hogy életet adjon és a lelket föl-emelje.

Részleteket és képeket majd jövő héten adhatunk a fontos légi utról.

Alföldi árnyképek.

Budapest, augusztus 5.

Az alföldön jártam a minap. Tizenöt esztendő óta ismerem azt a községet, a melyben néhány napot töltöttem s bár minden esztendőben megfordulok ott, minden alkalommal észreveszem, hogy a nép megváltozott. Néhány esztendővel ezelőtt még nagyon szegény volt a község s bár a közelben levő nagy hercegi uradalmon sok munkás kellett, a parasztek mégis inkább kivándoroltak, semhogy nap-számba szegődjenek. Mindazáltal a kivándorlás nem volt tulságosan nagymértékű.

Néhány esztendővel ezelőtt eladták a hercegi uradalmat. A község jegyzője sok fáradozással, agitálással és előszobázással kijárta, hogy az állam kezességet vállaljon egy nagy budapesti pénzintézetnél a birtok vétel-árért s a föld ekképpen a községnek jusson, vagyis egyes gazdáknak. A sok földnélküli ember hát föld-birtokos lett s mivel soknak közülük nem tetszett, hogy a maga földjét kapálja s mégis a más házában lakik, hát azt is kijárta a jegyző a kormánynál, hogy a zsellér-lakók könnyen megfizethető kölcsönt kaptak az állam kezességével családi lakóházra. Esztendőig tartott, míg minden sikerült, de végre sikerült mégis. De közben fészket rakott a községben az agrár-szociálizmus s mikor a népnek minden kívánsága teljesült már, akkor fölütötte a fejét. A paraszt, még az apraja is, elfordult, ha urral találkozott, mert a pártszervezet arra tanította, hogy az ur ellensége a népnek, tehát nem érdemli meg, hogy megsüvegeljék, mint annak előtte. S abban a községben, a hol a jegyzőn, orvoson, gyógyszerészen, papon és tanítókon, a nép legnagyobb jötevőin kívül

egyetlen ur sincsen, a hol messze környéken nincsen egyetlen ugynevezett kizsákmányoló sem, abban a községben ilyen nóta kelt szárnyra a nép ajakán:

Verd meg Isten a nagyságos urakat,
Ütik-verik a szegény parasztekot,
Nem lehet már az országban megélni,
Ki kell Amerikába vándorolni.

A szociálista tanítás bőven megtermette mérges gyümölcseit. Sikertül elérnie, hogy a nép gyűlölettel és megvetéssel telt el az iránt a néhány önfeláldozó ember iránt, a ki közöttük éli le az életét keserves munkában, a ki tudását és erejét nekik áldozza, a ki ügyes-bajos dolgait rendkehozza, földet s hajlékot szerzett nekik, betegségükben gyógyítja őket, gyermekeiket tanítja, s vallást és erkölcsi tanítást ad nekik. Mi lenne ebből a népből néhány hónap alatt, ha az a néhány ember elkedvetlenedve hátlanságtól és jobb hazát keresvén, a sorsára bizná? Vajjon gondoskodnának-e róla barátai, a szociálisták, ugy, mint ellenségei, az urak gondoskodtak?

Nem tisztel és nem szeret az a nép senkit, pedig senki sem vétett neki, s a ki uriember közöttük lakik, mindig csak jót tett velük. Mégis el tudták tőlük fordítani a szívet. A jegyzőt, a kívül hivatalos dolguk van, s a kit hivatalos apparátus véd minden támadás, sőt tiszteletlenség ellen, szemtül-szembe még csak megbecsülik, de a papot, a kitől az egyházpolitikai törvények teljesen függetlenítik, nem tiszteli, s nem tiszteli az orvost meg a tanítót sem, mert urak, a kiket a szociálista természetes ellenségnek tart, még ha tudja is, hogy nem igaz, s mert őket nem védi a csendőr szuronya, mint a jegyzőt. Már most magától fölvetődik az a kérdés: ha még sokáig tart, a nép ellenséges magatartása miatt ki megy majd falura jegyzőnek, orvosnak, papnak, tanítóknak? Ki áldozza föl egész életét azért, hogy napról-napra durva támadásokat tűrjön el? Önérzetes és jószándéku ember bizonyára nem akad, hanem akadnak majd züllött-korcsmai alakok, a kik egy követ fujnak a néppel, s hogy minél inkább kegyébe jussanak, még

meg is erősítik gyülölködő kedvében. Sok esetet mondhatnak el annak a jellemzésére, hogy milyen helyzetet teremt a népet szolgáló uriembernek a szociálista tanítás, de elég jellemző ez az egy is: Az orvoshoz beállít beállít reggel öt órakor egy földmives.

— Az orvos urért jöttem, — mondja a földmives az orvos feleségének.

— Ki a beteg?

— A fiam meghalt az este, jöjjön el megnézni.

— Majd elmegy kicsit később. A halotton úgy sem lehet segíteni.

— De bizony most kell eljönni az orvos urnak. Muszáj neki, hiszen cseléd!

A községi orvost tehát cselédjének tartja a nép, mint a kocsiszt, bérest; és délelőtt vagy délután, mikor megbetegedett a fiu, még nem kellett orvos, hanem mivel este már meg is halt, hát hajnalban már szükség volt doktorra.

Megdöbentő az a lelketlenség, a melylyel a földmives nép a hozzátartozói egészségét, testi épségét, sőt életét elhanyagolja. A kezdődő betegségre ügyet sem vet, gyakran a kifejlődött bajjal sem törődik, csak a mikor sejtí, hogy baj lesz, hogy megbüntethetik, akkor fut betegével az orvoshoz, vagy hívja el hozzá, akkor is csak félelemből s nem a beteg jóvoltáért. De ekkor rendszerint már késő.

A minap beállít az orvoshoz egy parasztasszony háromszendős fiával. A fiunak egészen megdagadt a feje. Az orvos faggatja az asszonyt, hogy mi történt a gyermekkel. Az asszony nem akar vallani, de azért kiskül, hogy a gyermeknek skarlátja volt, de nem jelentették ba a szülők s nem is kezeltették; azt gondolták, hogy vagy meggyógyul a gyerek, vagy meghal. De nem úgy történt. A skarlátból vesebaj lett s a szerencsétlen fiu valószínűleg megsiketül.

Egy háromhónapos szopógyereket azért hozott az orvoshoz az anyja, mert leragadt a nyelve s nem tudott rendesen szopni, de beszélni sem tudott volna, ha megjön az ideje. Az orvos fölvtáta a gyermek nyelvét, s

a csöppség mindjárt megkönnyebült és jóízűen szivta az anyja emlőjét. Az asszony letesz az orvos asztalára negyven fillért.

— Ezért nem negyven fillér jár, mondta az orvos, hanem legalább két korona.

— Két korona? — kérdezi az asszony haragosan. — Ha én azt tudtam volna! . . .

Nem bánta volna, ha nem is tud szopni a gyerek, s ha néma marad is, de nem vágatja föl a nyelvét, ha előre tudja, hogy két koronát kell fizetni érte.

Ilyen lett a nép némely vidéken. Így becsüli meg azt, a ki jót tesz vele, s így szereti a tulajdon gyermekét. Ilyenné nevelték uj nevelői. És mégis azt éneklí, hogy verd meg Isten a nagyságos urakat . . .

A vasárnapi munkaszünet.

Kossuth Ferencz törvényjavaslata.

A legnagyobb gazdasági értéknek: az emberi munkaerőnek kiméltése és pihentetése céljából évtizedek óta minden modern állam törvénybe iktatta a vasárnapi munkaszünetet. Mi mint iparilag kevésbé fejlett ország, jó későn, csak tizenhét évvel ezelőtt iktattuk törvénybe a minden héten egy napi munkaszünetnek biztosítását és akkor is oly tökéletlenül, hogy ez a törvény egész jogrendszerünkben egyike volt a leggyöngébb alkotásoknak. Jóformán csak az tartotta meg, a ki akarta. Egymást érték a kivételeket és privilégiumokat megállapító miniszteri rendeletek, a melyek számos nagy ipari vállalatnál, a kereskedelemben pedig Kossuth Ferencz miniszterségéig mindenütt teljesen illuzóriussá tették a vasárnapi munkaszünetet. míg a szegény parasztembert, a ki például vasárnap délután a fenyegető eső elől szekéren hazahordta a szénát, — ország-szerete büntették a törvény értelmetlen rendelkezése miatt. E zürzavaros állapotban biztos jogrendet teremteni, s az ipari és kereskedelmi munka terén az emberi munkaerő pihentetését valóban és eredményesen biztosítani akarván, Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter uj törvény-

javaslatot készítettett, a melyet minisztériuma nyilvánosságra is bocsájtott, hogy az érdekeltek és erre illetékesek hozzászólhassanak, még mielőtt a törvényhozás elé kerül a javaslat. Hogy a munkaadók hogyan fogadják majd e javaslatot, nem tudjuk megjövendölni; de reméljük, hogy e kérdésnek még a passzív érdekeltisége is föl tudja már fogni a munkaerő pihentetésének nagy szociális és gazdasági jelentőségét. Maguk az ipari és kereskedelmi alkalmazottak pedig kétségtelenül csak örömmel üdvözlik pihenőjüknek kiterjesztését és tökéletes biztosítását.

A 27. szakaszból álló törvényjavaslat a vasárnapokra, Szent István napjára és karácsony első napjára állapítja meg a munkaszünetet, mindenkor 24 órára és rendszerint hat órától másnap reggel hat óráig. A munkaszünet az ipari munkára terjed ki, melyet a javaslat így határoz meg:

A kötelező vásár- és ünnepnap munkaszünet szempontjából ipari munkának kell tekinteni minden oly munkát, a melyet áruk, nyerstermények, vagy fegyártmányok előállításánál, földolgozásánál, kereskedelmi forgalomba bocsátásánál és árusításánál vagy ezekkel kapcsolatosan, vagy ezek céljaira vagy bárminemű kereskedelmi üzlet, ügynöki vagy közvetítői tevékenység körében nyilvánosan vagy idegen munkaerő igénybevételel iparszerűleg végeznek.

Nem esik a törvényjavaslat rendelkezései alá az olyan ipari munka, a melyet az iparos műhelyén, üzletén, vagy irodáján kívül lakásán, nem nyilvánosan és mások munkaerejének igénybevétele nélkül végez. Ugyancsak nem esik a törvényjavaslat rendelkezései alá a mezőgazdasági termelés, a kert- és szőlőművelés, a selyemtenyésztés és méhészet, valamint a háziipar, ez utóbbi azonban csak akkor, ha azt idegen munkaerő igénybevétele nélkül folytatják.

Ellenben az erdei termelés, valamint a mezőgazdasági és erdei termeléssel, a kert- és szőlőműveléssel, a selyemtenyésztéssel és méhészettel kapcsolatos mellékágak a törvényjavaslat rendelkezései alá esnek.

A törvényjavaslat megállapítja azokat az eseteket, melyekben a föltétlenül kényszerítő okokra való figyelemmel a munkák munkaszüneti napokon is végezhető s e végből a 4. paragrafusban fölhatalmazza a keres-

kedelemügyi minisztert, hogy a föl-sorolt munkákra nézve a munkaszünet szabályai alól az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg rendeleti uton kivételeket állapíthasson meg.

Oly munkára nézve, a mely erő-hatalom, elemi csapás, vagy forgalmi akadály elhárítására, ezek következményeinek megszüntetésére vagy enyhítésére, avagy közbiztonsági, közegészségi, vagy hadászati érdekből szükséges, vagy kivételes innapi alkalmakkor a nyilvános diszitással és a közlélemezéssel jár, a törvényjavaslat 7. szakaszának értelmében a munkaszünet alól a törvényhatóságok első tisztviselője esetről-esetre kivételt állapíthat meg.

A törvényjavaslat 10. szakasza szerint munkaszüneti napokon minden engedelem nélkül végezhető: a) a műhelyeknek, üzleti helyiségeknek és ipartelepeknek, azok mindennemű berendezési tárgyainak és tartozékainak felügyelete, ugyisint a telepeken a közbiztonsági, tűzrendészeti és közegészségügyi szolgálat; b) a saját vagy más üzem rendes főtartásához szükséges tisztogató, javító és jókarbantartó munka, a mennyiben az üzem megszakítása, vagy az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének veszedelembé sodrása nélkül hétköznapiakon végezni nem lehet; c) a földolgozandó nyersanyagoknak s az előállított áruknak megromlásától való megóvása érdekében szükséges és el nem halasztható munka; d) az évi leltár és zárószámadások elkészítésével járó munka, azonban legföljebb egy munkaszüneti napon és legföljebb délutáni egy óráig.

A kereskedelmi üzletek munkaszünetét, melynek szabályozását az érvényben lévő törvény a rendeleti utra hagyja, a javaslat közvetlenül olyképpen szabályozza, hogy az ipari és kereskedelmi árusítás munkaszüneti napokon, Budapest kivételével, reggel hat órától déli tizenkét óráig végezhető. Budapest területén továbbra is csak a közfogyasztásra szolgáló cikkek s ezek is csak reggel hat órától délelőtt tíz óráig árusíthatók.

A dohány, dohánygyártmányok és a dohányzáshoz szükséges cikkek árusítása tekintetében a javaslat főtartja az érvényben álló rendelkezéseket, ellenben az égetett szeszesitalok árusítását csak délelőtt tíz óráig engedi meg.

A mennyiben az italkimérőnek bor, sör vagy más ital kimérésére is van engedélye, üzletét munkaszüneti napokon délelőtt tíz óráig nyitva tarthatja ugyan, de a meg-

állapított időn kívül égetett szeszesitalokat üzletében kimérni vagy árusítani nem szabad.

A karácsony ünnepét megelőző vasárnapon a nyitott árusítással foglalkozó üzletek egész napon át nyitva tarthatók.

Az ipari és kereskedelmi irodákban a munkának általában szünetelnie kell a törvényjavaslat szerint, kivétel egyedül az olyan irodai munka, mely a megengedett ipari munka végzéséhez multhatatlanul szükséges s rendeleti uton ilyennek is nyilvánítatik, de ez az irodai munka is kizárólag az üzem telephelyén és csupán délelőtt nyolcz órától tíz óráig végezhető.

A törvényjavaslat arról is gondoskodott, hogy a munkaszüneti napon elfoglalt személyzet e munkájáért megfelelő kárpótlást nyerjen, nevezetesen előírja a javaslat, hogy az ipari és kereskedelmi üzletekben a munkaszüneti napon három órán vagy ennél rövidebb időn át foglalkoztatott vagy alkalmazottnak munkaadója a következő hét valamely napján egy teljes délelőttöt vagy egy teljes délutánt, a három órán túl foglalkoztatott alkalmazottnak pedig a következő hét valamely egész munkanapját vagy a hétnek két munkanapján egy-egy teljes délelőttöt vagy egy teljes délutánt köteles pihenő időül engedni.

Minden más üzemnél a munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottnak a munkaadó minden második munkaszüneti napon teljes szünetet köteles adni, s ha az alkalmazott három óránál többet dolgozik, a minden második munkaszüneti napon nyújtandó teljes szüneten kívül még a következő hét valamely munkanapján egy teljes délelőttöt vagy egy teljes délutánt köteles pihenő időül engedni.

A nyújtandó teljes délelötti pihenő időt déli tizenkét óráig, a délutáni pihenő időt pedig déli tizenkét órától kezdve kell adni.

Ha az üzem természete az alkalmazottnak fölváltva minden második munkaszüneti napon való szünetelését meg nem engedi, ebben az esetben a munkaadó az alkalmazottnak, a mennyiben az munkaszüneti napon három órát meg nem haladó időig dolgozik, a munkaszüneti napot követő hét valamelyik köznapján egy teljes délelöttöt vagy egy teljes délutánt, ha pedig az alkalmazott három óránál többet dolgozik, egy egész munkaszüneti napot, vagy két köznapon egy teljes délelöttöt vagy délutánt köteles pihenő időül megengedni.

Az alkalmazott e jogairól le nem mondhat; oly megállapodás, mely az említett rendelkezéseken alkalmazott terhére változtat, hatálytalan.

A munkaadó a munkaszüneti napon teljesített (és a miniszter vagy a törvényhatóság első tisztviselője által megengedett) munkáért a munkában töltött időre való tekintet nélkül, egy napi fizetést vagy bért tartozik az alkalmazottnak az illető munkaszüneti napra kifizetni.

A ki munkaszüneti napon meg nem engedett munkát végez, vagy üzletét a törvény ellenére nyitva tartja, 60—100 koronáig terjedő büntetésben részesül. A ki munkaszünet idején meg nem engedett munkát végeztet alkalmazottjaival, az 100—400 koronáig terjedő büntetésben részesülhet.

Ha a munkaadó tiznél több munkással dolgoztat: minden egyes munkás alkalmazása külön kihágás, — de az egy munkaszüneti napon elkövetett kihágás büntetése együttvéve tízezer koronát meg nem haladhat.

A törvényjavaslatot Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter előadói tervezet gyanánt adta ki és megküldi az érdekelt testületeknek véleményezés végett; ezenkívül szaktanácskozmány elé terjeszti, melyet oly időben óhajt megtartani, hogy a javaslat esetőleg még ez évben törvénynyé válhassék.

POLITIKAI VILÁG.

Egyről-másról.

Ung, Zemplénben és Beregben
Nagy hiány az emberekben.

Igaz, hogy van bőven pájész ...
No de annál jobban fáj ez.

Mert zsidóék nagy sereggel
Jönnek ide este, reggel.

S a magyart — fajunk mi kába! —
Kilopják ... Amerikába!

Jó tele torokból
Azt kiáltók régen,
Hogy: „A haza éljen!”

Most a mi jelszavunk
Ekképen változo:
„Éltessen a haza!”

Lapunk
helyén h
szülő vál
gyar nye
ritassana
tározotta
állam m
követeli,
vazni ak
küldendő
vagyis m
tété ny
és szöjje
nyelven.

velét vet
osztozik
sában, s
a mit a
vagyis a
gyar irá
kötése, m
talált kiv
rammpo
többség
nak a m
hez inté

Kossuth
László j

a többi
Köve
zati jog
zárhatár
rul írni

kötve.
mint p
Egyesül
ság, vag
mányos
szavazó
vén írni
méltány
hát ezt

Ime, i
nézve, l
lasztás
zetnek
kább h
program
juk —
ház töb
gülmény
ének é
Egyben
nánk az
abban
írni és
szavaza

Zmejánovics pátriárka
Készül a főrendiházba.

„Fontos e tárgy“ — kérdék tőle —
„Ugyan mit gondol felőle?“

S a magyar főrend fanyarul
Felel: „nyem tudom magyarul!“

Gili Balázs.

A magyar nyelv joga.

Lapunk múlt számának vezető helyén hangsúlyoztuk, hogy a készülő választási reformban a magyar nyelv jogai kellően kidomborítassanak s az új törvényben határozottan fel legyen tüntetve az állam magyar jellege. A cikkíró követeli, hogy a ki elé lép és szavazni akar a magyarországygyülésre küldendő magyar képviselőre, vagyis mikor a magyar állam életébe nyer befolyást, akkor tudjon és szóljon magyarul, ne pedig más nyelven. Lapunk egy barátjának levelét vettük most, a ki teljesen osztozik a cikk írójának felfogásában, sőt arra figyelmeztet, hogy a mit a cikk tulajdonképpen akar, vagyis a választói jognak a magyar írás és olvasás tudásához való kötése, nem is mától holnapra kitalált kívánsága, de sőt régi programmpontja a képviselőház mai többségének, a függetlenségi pártnak a magyar választó közönséghez intézett *»Szózat«*-a, a melyet Kossuth Ferencz elnök és Meskó László jegyző irtak alá. Ez az irat a többi közt ezt mondja:

„Követeljük az általános szavazati jogot, mely egy megállapítandó zárlatártdő lefolyta után a magyarul írni és olvasni tudáshoz legyen kötve. A legszabadabb államok, mint például az Északamerikai Egyesült-Államok, mely köztársaság, vagy Olaszország, mely alkotmányos királyság, megkövetelik a szavazótól azt, hogy az állam nyelvén írni és olvasni tudjon. Teljes méltányossággal megkövetelheti tehát ezt Magyarország is.“

Ime, itt van a vezérfonál arra nézve, hogy szolgáljon az új választási törvénye a magyar nemzetnek ne veszedelmére, sőt inkább határozott fölényére. Ez a programpont pedig — a mint látjuk — egyuttal köti is a képviselőház többségét s attól semmi különbség közt és senki ellenzékének dacára sem szabad eltérnie. Egyben azonban mégis változtatnánk az idézett programpontra, abban ugyanis, hogy a magyarul írni és olvasni tudás alapján való szavazati jogot ne zárlatártdő

után, hanem azonnal létesítsük. A nemzetiségek és a nemzetköziesek sem zárlatártdőn tul törnek a magyar állami eszme megsemmisítésére, de készen lennének annak azonnal való megdöntésére. Gyöngeség volna az tőlünk, ha az új választási törvényt nem a magyar nemzet erősbbítésére, hanem azért alkotnók meg, hogy belőle a nemzet ellenségei merítsenek erőt és gyöngeség lenne, ha azt, a mihez ezredéves jogunk van, vagyis a magyar állami eszmének a törvényben való kidomborítását elodáznák vagy megalkuvásokkal gyöngíténők.

Képviselő-választások.

Chernel Gyulának a főrendiházba való kineveztetésével megürült a nagyváradi kerület mandátuma. Két függetlenségi jelölt pályázott a mandátumra: Szabó István, gazdálkodó és dr. Piszár Antal ügyvéd; hosszas küzdelem után Szabó István győzött 44 szavazattöbbséggel. — Meczner Béla főrendiházi taggá való kineveztetése folytán megürült a király-helmecei választókerület mandátuma. Báro Semye Miklóst választották mng egyhangulag.

A cigánykérdés rendezése.

A kóbor cigányokkal sok a bajunk, újabbán elegendő okot szolgáltatott arra nézve, hogy a cigánykérdés végre valahára rendeztessék. Újabbán a zalamegyei községi és közjegyzők foglalkoztak a kérdéssel. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület javaslatait fogadták el, a melyek azt követelik, hogy a vándorcigányok gyermekeit neveljék állami felügyelet alatt, a cigányoktól vonják meg a lótarást, nekik ne adjanak ki házalásra és kivándorlásra szóló igazolványokat, hanem kényszer útján telepítsék le, a külföldi cigányokat utasítsák ki, a cigányokat pedig a vármegyei központi közigazgatás hatáskörébe vonják be.

A karlóczai pátriárka.

A görög-keleti szerb-egyházi zsinat e hó 1-én választotta meg az új pátriárkát. Zmejánovics Gábor verseczi püspök 40, Nikolics Miron pakráczai püspök, a legöregebb főpap, 30 szavazatot kapott. Zmejánovicsra a radikális szerbek szavaztak. Bogdánovics Luczián budai püspököt a kormány jelöltjének tartották, de egy szavazatot sem kapott. Günther királybiztos a választás eredményét ő felsége elé

terjeszti, a radikális szerbek küldöttségileg kéri meg a kormányt, hogy Zmejánovics megerősítését ajánlja az uralkodónak. — Az a hír járja, hogy Zmejánovicsot a király nem fogja megerősíteni s új kongresszust fog összehívni; ez választaná meg az új pátriárkát.

Megüresedő mandátumok.

Hunyady László gróf, a nagyta-
polcsányi kerület néppárti képviselője mandátumáról le fog mondani. A kerületben utódjának egy nyitramegyei mágnást emlegetnek. — Kovács Albert székelyudvarhelyi képviselőt az igazságügyi miniszter Marosvásárhelyre királyi közjegyzőnek nevezte ki. A megüresedett kerületben Solymossy Endrét léptetik fel függetlenségi programmal.

A minisztertanács.

Mert az egyes miniszteriumok még nem tudtak elkészülni a jövő évi tételekkel, a költségvetést nem tárgyalhatta a minisztertanács, hanem e végből szeptember elején ülnek újra össze a kormány tagjai. — Wekerle azonban bemutatta az új adótörvény szövegét, valamint a szeszadó törvény életbeléptetési utasításait. Megbeszéltek az öszre várható politikai eseményeket is. — Apponyi gróf pedig előterjesztette a katolikus autonómia-
ára vonatkozó törvényjavaslatot, melynek anyaga oly nagy, hogy miatta a minisztertanácsnak másnap is tartania kellett. — Andrássy gróf is bemutatta kormánytársainak az általános választói jog javaslatát, melyet még augusztus hóban visz fel a királynak. E fontos javaslat tartalmáról nem szivárgott ki semmi részlet, csupán annyi, hogy az összes miniszterek elfogadhatónak találták és hiszik, hogy királyunk sem változtat rajt semmit. Ellenben Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ki szintén részt vett a minisztertanácson, nem tartja elfogadhatónak a javaslatot. Annyira nem, hogy kijelentette, miszerint le fog köszönni az elnöki állásról és ellenzékbe megy, hogy a javaslat ellen harcolhasson. Justh fellépése meglepte a kormányt, de nagyobb fontosságot nem tulajdonít a lemondó szándéknak. Már utódját is kombinálják Holló Lajos személyében.

Kérünk czimeket, hová mutatványszámot érdemes küldeni.

TÁRCZA.

Románcz.

Özvegyaszony, meg a fia szegények.
Kis szobában, ugy kettecskén, megélnék
Szólt az ifju: »Készülj, anyám, lagzira,
Nem sokára, keblemen a
Földnek legszebb anyyala!»

»Ebbe a kis szobába tán, jó fiam . . . ?
»Édes anyám, szólt az ifju boldogan,
A kis szívbe egész világ fér bele,
Mért ne lenne nekünk elég
Egy kis szoba fedele!»

Gáspár Imre.

A nyomorék.

A háza előtt sütkérezett a verőfényen Nagy Pál János uram, az utkaparó. Bodor füst kanyargott a makrapipájából, de mi az ahoz a porföleghez képest, a mely amott kavargott a fasor kanyarodásánál. Piros színü „benzines” száguldott a házikó felé nagy pöfögve, lobogva.

Nagy Pál János uram arca vérbe borult erre a látványra. Ott toporzékolt a házatáját felverő dudva, gaz között s az öklét rázva ordította az automobil felé:

— Gazemberek!

Toprongyos paraszt volt, kegyetlen, gonosz ábrázattal; ilyen emberre szokták mondani, hogy nem lenne jó vele találkozni éjnek idején. Egész nap az uton tett-vett; sok baja volt az automobilokkal, mert mindég megrongálták az uttestet és nem fizettek neki semmit a munkájáért. Pedig a feleségén kívül még három gyermeke volt, rá fért volna egy kis segítség.

Az automobil vezetőjének felszurta az orrát a „gazember” titulusa. Maga ült a kocsin. Megállította a gépet s magához intette a mérges magyart:

— Talán az ördög bujt belé kendbe, hogy ilyen csunyákat kiabál rám? szólítja meg.

— Nem bennem, hanem a masinában az ördög!

A gépész nevetve rázta meg a fejét . . .

— Hiszen ha az én gépem volt!

Akkor ráadásul elfogadnám még az ördögöt is. Csakhogy a Sarkantus doktoré. Nem híjába veres a színe, de bizony nem köszöni meg, a ki alá kerül. Rám azonban nem igen tartozik a dolog, hát hagyjon békében. Inkább fogja ezt a cigarettát és hallgasson.

Hanem azért tovább is elbeszélgetett:

— De hát igaz is! Engem megfizetnek a dolgomért. Ha pedig megesett a baj és valaki a kerek alá kerül, még akkor is jót kívánnak, a kik itt maradtak. Tavaly is elgázolt a gép Debreczenben egy gyereket; az apjával 1000 koronában egyeztünk meg. Mert gyermek inkább kerül, mint ezer korona.

Az utkaparó azonban nem látszott helyeselni az előadottakat. Hanem azért mégis rágyújtott a potya cigarettára s csak úgy magában motyogta:

— Azért mégis csak pörül járhat egyszer! Egy puska lövés és azzal vége!

Megdörzsölte a rezes orrát, aztán lerakta a szerszámaikat és bevonult a házba.

A gép ezalatt elrobogott.

Az utkaparó-házban pedig ott rotyogott a vacsora a tűzön. Az asszony erősen nyelvelt, a kiömlött zsir csuf szagot árasztott maga körül.

Az egyik sarokban két mocskos gyermek játszogattott; fésületlenek voltak és rakoncátlanok. Egy szerencsétlen macska került a karmaik közé, azt sanyargatták.

Egy sötét zugban pedig szegény nyomorék gyermek kuporgott. Nem igen mozdult, csak szomorú, bágyadt szemekkel nézte egészséges, virgoncz testvéreinek játékát.

Nagy Pál János uram is a két pajkos süvölvényen legeltette a szeméit s apai önérettel mormogta:

— Dehogyan adnának ezer koronáért, de még tízannyiért sem! Eszem azt a drága sziveteket!

Majd meg a nyomorékon akadt meg a tekintete. Elkáromkodta magát s így szólott:

— Téged bizony olcsóbban is odaadnának!

Bizony a szegény pára terhe volt

önmagának és másoknak is. Rá is mordult a mindennapos üdvözlettel: — Te nyavalyás! Hogy a jó Isten akár hová tenne!

A vacsorával hamarosan elkészült, aztán még egyszer kivonult — hivatalos nyelven beszélve — az *uttestre*: Egy kis földecske mentén elhaladva, ekkép tünődött magában:

— Három ezer koronára tartják ezt a kis földecskeket buzástól, mindenestől. Elég az arra, hogy az ember maga eléldégeljen rajta familiástól.

Ez a gondolat motoszkált folyton az agyában. Kalkulálni kezdett.

Három ezer korona! El sem lehet képzelni, hogy valamikor ekkora somma üthesse a szegény utkaparó markát. Pedig az olyan gépkocsi csak egyszer gázoljon el valami gyermeket, hát a gazdája szívesen fizet annyit, csak meneküljön a sok herceze-hurczától.

Majd a homlokára csapott:

— Az én porontyaimat meg az éhség veszi meg, ha nem is gázolja el az automobil!

Most meg mintha a fülébe csendült volna két egészséges, jó étvágyu gyermekének a sirása . . . Hej, az a harmadik, a nyomorék, de biztosíthatná egy perc alatt a másik kettőnek s az egész familiának a szerencsáját!

Minek is táb-láb a földön az Isten adta kölyke? Ha megnő, dolgozni nem tud. Terhe magának is, meg a szülőinek is. Azon az ország-uton fog alamizsnáért kunyorálni, a melyen a másik koldus, az édes apja kapargál . . .

De jó volna neki is, másnak is, ha a jó Isten úgy rendelné, hogy . . .

— — — — —
Ettől a naptól kezdve mindennap valami különös kapzsisággal leste a vörös gépkocsit. Szinte utána fordult, mintha ráakarta volna beszélni valamire. Ugy tetszett neki, mintha az a vörös szörnyeteg az ő pénzét ragadná magával . . .

— Ha itt is megcselekszed — mormogá magában — a mit Debreczenben, másfélezer korona üti a markomat . . .

Összeszedte minden eszét s azon törte a fejét, hogy kellene a dolgot kimódolni? Egészen hozzá szokott már a csuf gondolathoz. Szinte természetesen talála már az egész dolgot. A szó teljes értelmében dühöngött a nyomorokra, hogy nem teljesíti már a kötelességét!

Hanem a gyermek — mintha csak ösztönszerűleg sejtett volna valamit — ki sem igen ment az országutra. Különbösen is gyöngült folytonosan. Nem is mozdult örömeit.

A kegyetlen szívi apa most már meggyűlölte a kis ártatlanját. Ütötte, verte, koplaltatta, kinozta.

— Tönkre tesz, adta nyomorékja! Meglátjátok, hogy tesz tönkre!

Egy szép reggel megint újságot talált a „benzines“ vezetője. Debreczen és H. Szoboszló közt a gépkocsi elgázolt egy asszonyt a karján hordott csecsemőjével együtt. Irdatlan kárpótlást fizettek értük.

Ez adta meg Nagy Pál János urannak az utolsó lökést.

— Hát már mindenkinek fizetnek, csak az én markomat nem üti semmi? E' már mégse járja!

Egész éjjel nem hunyta le a szemét. Ott kavarogtak, egymás hátán hegyén az agyában a nyomorék, az országut, a szántó föld és a forgószél módjára rohanó automobil...

Hajnakra kelve is csak az örült terv mozgott az agyában.

Tisztába is jött mindennel. Meg van a terv. Még ma meg kell történni, ha egyszer elhatározta. Nem is valami nagy boszorkányság az egész. Az asszonyt és a két kicsit elzavarja a háztól valamerre, a nyomorékot pedig kilóditja az út közepére. Vagy még inkább gyöngéden kiteszi és játékot ad a kezébe, a mi elfoglalja, hogy ne is mozduljon egy pilló helyéből. A veres automobil mindennap egy és ugyanazon órában száguld el a viskó előtt.

A többi aztán megy, mint a karikaesapás. A pénzt hamarosan megkapja. Micsoda nagy öröm lesz az! Vége szakad minden nyomorának és szenvedésének.

Ebben a szent pillanatban rémületes sikoltás üti meg a füleit.

Felriad álmodozásából, ugyszólván

ajtóstól rohan ki a házból. Ott aztán csak ámul-bámul és nem tudja, vajjon álom-e vagy valóság, a mit maga előtt lát...

Szentséges Isten! mi történt itt?

Egy vértócsa az országut.

Drága piros vért iszik az utca-pora.

Két kis egészséges fiókája összevissza tört, zuzott, roncsolt tagokkal fetreng a földön...

Talán most röpönt ki ártatlan kis lelkök...

A távolban pedig láthatja még a gyilkos szerszámot. Nem a *vörös*, hanem *sárga* automobil volt az. Sohasem látta még ezen a vidéken és aligha látja többé e világon...

Mert Isten szemmel tartja a gonoszokat s a saját szívöknek méri a mérgezett hegyü fegyvert, a melyet mások megrontására köszörültek élesre...

Az aventini vak nő. (6)

— Bocsáss meg, nemes hölgy, — szólalt meg Sándor, mikor Plantilla elé vezették, — de én császári elfogató parancsral jövök, hogy egy bizonyos Pált, a ki nálad rejtőzik, Rómába kísérjek. A nyomorult, úgy hallom, elmenekült előlem, ám van még rajta kívül egy zsidó rabszolganő is a házban és ennek haladéktalanul követnie kell engem.

E szavak hallatára Plantillának nagy megerőtetésébe került önuralmát megtartani.

— Beszéded után ítélve, — válaszolta higgadtan, — magad is keleti származás vagy. Mily aljas dolog, saját fajrokonáiddal szemben kopó és áruló gyanánt föllépni!

A kovács e szemrehányásra ajkába harapott; de gyorsan leküzdve boszúságát, így felelt:

— Nem zsidókat keresünk mi, hanem keresztényeket, a megfeszített Názárethi vakbuzgó követőit, kik Rómát felgyújtották. Ha mindegyikök tiszser egymásután meg tudna halni, úgy e nyomorultak még tiszseres halálukkal sem bünhődnek meg eléggé gaztettüket.

Plantilla éppen mondani készült valamit és izgatottságában talán

olyasmint mondott volna Nero ellen, a mit később oka lett volna megbánni, de szerencsére e pillanatban három gyermeke lépett be Rebekkától kísérve, hogy anyjuknak lenyugvás előtt jóéjszakát kívánjanak.

A kicsinyek meghökkenek az idegen férfiak láttára és észrevéve anyjuk arcán az izgalom nyomait, féltékenység szállta meg őket s szorosan odahuzódtak Rebekka oldalához.

A kovács nyomban ráismert Rebekka vonásaiban a zsidó nőre, tehát bizonyos volt, hogy ez az, a kit keres. A következő kérdést intézte hozzá:

— Keresztény vagy te?

— Én, — felelt Rebekka kitérően

— rabszolgája vagyok e nemes hölgynek, a kit már husz éve szolgállok. Most még hivebben ápolom, mint azelőtt, mert palotája égésekor kialudt a szemefénye.

— Ezzel még nem válaszoltál kérdésemre, — jegyezte meg Sándor. — Ha keresztény vagy, a mint hogy az vagy, jól tudom, úgy parancsom van, téged elfogni. Lehet, hogy a magad személyére nézve ártatlan vagy a gyujtogatásban, de ez esetben az ártatlannak együtt kell szenvedni a bünösökkel.

— Mondd inkább: *a bünösért!* szólt közbe Plantilla izgatottságtól remegő hangon. — Ha nem ti zsidók voltatok a gyujtogatók, úgy a keresztények még kevésbé lehettek azok. Ezt te is jól tudod és mégse szégyenled magad, hogy fölcsapnál kémnek, vérebnek.

— Azért jöttem ide, hogy egy császári parancsot végrehajtsak, — felelte bosszusan a feldühödött kovács, — és minthogy rabszolganőd keresztény hitű, ezennel fogolynak nyilvánítom.

Tüstént jelt adott a katonáknak, hogy Rebekkát bilincsekbe verjék.

A gyermekek hangosan sikoltoztak és kétségbeesve kapaszkodtak a hű Rebekka ruhájába, ez azonban benső felindulástól reszketve, Plantillához fordult:

— Nemes parancsolóm, az én óram ütött! Az Ur mártiromságra szólít fel engem. Szívesen meghal-

nek hitemért, csak ne kelljen téged szenvedéseidben magadra hagynom. Remélem azonban, hogy halálommal többet használok neked és jobban szolgálak, mint életemben. A vértanu imádsága kikönyörgi számodra azt, a mit eddig hiába kértem. Szívvel köszönöm irántam való jószágodat és kérlek, bocsáss meg, hogy buzgalmam nem volt mindig megfelelő!

Ez utolsó szavaival térdre rogyott Plantilla elé és urnője kezeit csókolgatta, miközben könnyei sűrűn patakzottak.

— Nem, nem! Mi nem engedünk téged elvezetni! kiáltották a gyermekek, hangos zokogásba és jajveszékelésbe törve ki. A megható jelenetnek a kovács vetett véget azzal, hogy megparancsolta Rebekka azonnali eltávolítását.

A gyermekek zokogva borultak anyjuk ölébe, mialatt Rebekka a katonákkal eltávozott.

Odakinn ezalatt a rabszolgák egy csomóba verődtek és várták a fejleményeket. Általános volt az elézkenyülés közöttük. Rebekának csak egy szavába került volna, hogy kiszabaduljon az örök kezéből: elszánt társai kézséges örömmel megtették volna ezt.

Plantilla, a gyermekekkel magára maradván, keserű fájdalomának engedte át magát. Annyi bánat, veszteség és szenvedés érte gyors egymásutánban, hogy immár nem bírta ki tovább. Minden csapás csak ő reá sujt le?! Most érezte igazán, hogy ki volt

neki eddig Rebekka és hogy mily nehezére fog esni nélkülöznie a hű cseléd szolgálatait. Miért nem aknáta ki vele az időt jobban, hiszen tömérdek nemes, szép dolgot tanulhatott volna tőle! Nem, ez távolról sem fanatizmus, hanem szilárd hit, mely képességet ad arra, hogy az ember nyugodtan, mosolyogva menjen a halál elébe s a fenyegető veszedelmekkel úgy tudjon dacolni, mint Pál apostol. Az aggastyán napról-napra tisztelbber személy lett előtte. Ugy érezte magát társaságában, mint egy gyermek s egy benső hang gyakran figyelmeztette őt, hogy az apostoltól még valami különös nagy dolgot remélhet.

Pál!

E névre Plantilla gondolatai hirtelen irányt változtattak: mit tehetne ő az apostol érdekében, hogy foglyul ne ejthessék? Róma melletti villájában oltalmat nyújthatna neki a kellő óvintézkedések megtétele után. Elvégre a keresztényüldözés mihamar megszűnik és ha csupán néhány hétre sikerül az apostolt elrejtetni, már is mentve van, mert azalatt a rettenetes vihar elvonul.

Plantilla haladéktalanul magához hívatta a ház gondozóját és megparancsolta neki, hogy Rómába költözésük végett minden előkészületet tegyen holnap reggelre.

... És most, kedves olvasó, ha Rómába követsz, s ha ott felkeresni iparkodunk az apostolt, reá akadhatunk pásztornak öltözve, oly he-

lyen, a hol legkevésbé lehetne sejtteni, tudniillik egy gazdaságban, a melynek udvarán, lombos fák alatt, a nép fiai pihenik ki a munka fáradalmait egy pohár üdítő bor mellett.

Ki gondolta volna, hogy az ott lévők mind egy szálíg katolikusok, a kik ma itt, holnap más helyütt gyűlnek össze előre meghatározott célból?

Az új építkezésekről beszélgettek, melyek mostanában mind a föld alól bujtak elő, s a melyek folytán Róma rövid néhány hónap lefolyása alatt, ujjászülvete és hasonlíthatatlanul fényesb külsőben fog a világ fővárosaként bemutatkozni. Mikor ezt a tárgyat kimerítették, egyikük új kérdést hozott elő:

— Ki jön el a vatikánba, az élő fátylak s a felfeszített keresztények megtekintésére?

— Már en láttam, — vélte egyik s beteltem a látványval. Először a zsidók voltak a gyujtogatók, azután meg a keresztények. Helyes, bűnhődjenek a vétkesek, ám ez az ember-telen kegyetlenkedés érdekes látvány lehet a barbárok, vagy pedig a feketebőrű libyiaiak számára; de én mint római, nem találok benne izléses mulatságot.

— Nero más látványosságról gondoskodhatnék számunkra, — jegyzé meg egy harmadik, — immár egy egész hónapon keresztül egyebet sem talál fel a római népnek, mint pörkölt emberhust. Ha ez így tovább tart, nyolcz nap mulva asszonyostul gyerekestül kivándorlok a vad Germániába.

A keresztényeknek egyetlen mód állott rendelkezésükre üldözésük megakasztására: Nero kegyetlenkedését a néppel megutáltatni. Nero sokat adott a tömeg hangulatára s a nép zugulódása sohasem volt rá nézve közömbös. Ámde kémei is voltak a nép között, a kiknek minden reggel jelentést kellett tenniök a látottakról és hallottakról.

VII.

Miként a jeruzsálemi anyaegyházban, a hol a hét diakonus és a vénak Jakab apostol, mint püspökük, köré csoportosultak, azonképpen Rómában is a két apostol fejedelem sok

évi műkö-
hivatal t-
mint Jeru-
keresztén-

pogány
ugy Róm-
alakult a
külön a
annál is
zetiségü

után is s
tak a zsi-
arra enge-
szent Pé-
két utód-

egyet a z-
pogány-ke-
elkülöníté-
azáltal, h-

tényeket
és a mikro-
templomá-
ó-testame-

tek, a ker-
kép elszak-
Szent F-

Linus és
már mint
Kelemen v-
tét vette
dicső sor-

Péter trón-
sohasem
egyek hitk-

A törté-
megállapít-
Nero az ü-
zásu keres-

telme sem-
len környe-
kerültek h-

A város
figyelmét a
lőzat, a te-
továbbá a
mindaz, a
függött, hog-

nem volt
korni. A cs-
nélkülözhe-
munkaerő
A város mi-
folyt: még
éjszaka ser-
nyi pihenő
a tégláget-
szorgoskod-

évi működése alatt a pásztori és papi hivatal teljesen kialakult. De valamint Jeruzsálemben a zsidókból lett keresztények elkülöníték magukat a pogány eredetű hittestvérektől, épp úgy Rómában is külön hitközség alakult a zsidó-keresztényekből és külön a pogány-keresztényekből, annál is inkább, mert a zsidó nemzetiségű keresztények a megtérés után is szoros összeköttetésben álltak a zsinagógával. Bizonyos adatok arra engednek következtetni, hogy szent Péter, mielőtt meghalt volna, két utódot nevezett ki, és pedig egyet a zsidó-keresztények, egyet a pogány-keresztények fejévé. Ez az elkülönítés később fölslegessé vált azáltal, hogy Nero a zsidó-keresztényeket majdnem teljesen kiirtotta, és a mikor Kr. u. 70-ben Jeruzsálem templomával együtt elpusztult s az ó-testamentumi áldozások megszűntek, a kereszténység teljesen és végkép elszakadt a zsidóságtól.

Szent Péter halála után utódai, Linus és Cletus következtek, utánuk már mint egyedüli főpásztor szent Kelemen volt soron, s ezzel kezdetét vette a római püspökök egész dicső sora, kik egész a mi napjainkig Péter trónját elfoglalták. Szent Pál sohasem működött mint püspök egyes hitközség élén.

A történelem nem tudja biztosan megállapítani, vajjon kiterjesztette-e Nero az üldözést a pogány származású keresztényekre is? Talán sejtelve sem volt arról, hogy közvetlen környezetéből, sőt udvarából is kerültek hívők.

A város újjáépítése kezdetén Nero figyelmét annyira lekötötte az uthálózat, a templomok és középületek, továbbá a paloták ezernyi terve és mindaz, a mi az építkezéssel összefüggött, hogy sem ideje, sem kedve nem volt a keresztényekkel foglalkozni. A császári birtokokról minden nélkülözhető rabszolgai és állati munkaerő Rómába volt berendelve. A város minden részében lázas munka folyt: még a déli forróság s a hosszú éjszaka sem nyújtott egyetlen percnyi pihenőt. A márványtelepeken és a tégláregyütökben ezernyi munkáskéz szorgoskodott. Újabb ezrek és ezrek

a bedőlt házakat rombolták le, a törmelékét takarították felre, továbbá fundamentumot ástak és állványokat állítottak föl az új falak megépítése céljából. A császár mindenáron azon volt, hogy már a tél közeledtére átadhassa alattvalóinak az új házakat. Utczáról-utczára, ugyszólván a földből bujtak elő itt is ott is a paloták, templomok és állami intézetek, a melyek a legkifogástalanabb művészi izlés szerint voltak megalkotva.

Midőn a császár kémei megjelentették uroknak, hogy a római nép immár megelégette a vatikáni cirkusz véres jeleneteit, s ezek helyett más újdonságra áhítozik, Nero a varázslatos gyorsasággal újjáteremtett városra mutatott, mely — nézete szerint — megfelel a nép újabb kívánságának. (Folyt. köv.)

ÚJDONSÁGOK.

A legidősebb szabadságharcos. *Kolozsvárról* jelentik, hogy *Horváth Ignác* 48—49-iki honvédelezredes most töltötte be életének 95-ik esztendejét. Így tehát ő a nagy idők agg harcosainak legidősebbje. A kiváló jó erőben élő szabadsághósti ez alkalommal mindenfelől szerencsekívánatokkal halmozták el.

Gombamérgezés a kolostorban. A *dévai* ferenczrendi kolostorban a szerzetesek vacsorát adtak s arra meghívtak több városatyát is. A vacsorán gombát is tálaltak, a melytől csaknem minden jelenlevő rosszul lett. Csakis a gyors segítség mentette meg őket a haláltól.

Meggyilkolt mérnök. *Gálszécsről* jelentik, hogy *Trapli* felsőbodorogi vízszabályozási felügyelőt halva találták a lakásához közel eső kukoriczásban. Fejszével zúzták szét koponyáját. A bűnösöket kutatják.

Gyilkosság a Városligetben. Hétfőre virradó hajnalban 20—23 éves, munkásnak látszó fiatal ember hullájára akadtak a budapesti Városligetben levő Barokaldi-cirkusz mögött. Törrel volt össze-vissza szurkálva. A mentén megkezdett nyomozás kiderítette, hogy a meggyilkolt *Tóth Lajos*, kocsis volt, gyilkosai

Liebermann Árpád, hintáslegény, *Sztojanovics* Mihály és *Volner* Béla mérleggyári munkások. Valami leányon veszték össze s e miatt szurkálták agyon *Tóthot*.

Budapest lakóssága. A legújabb kimutatások szerint az idén 812.728 lélek lakik az ország fővárosában. A tetemes szaporodást a folytonos beköltözések okozzák.

Magyarország levelezése. Hivatalos kimutatások szerint Magyarországon a múlt évben 104 millió levelezőlapot, 161 millió levelet adtak fel a postára.

Negyvenkét millió egy uradalomért. Egy francia társaság megvette *Schaumburg-Lippe* német uralkodó herceg horvátországi birtokát. A vételár 42 millió korona. A birtokot parcellázzák, a hatalmas erdőségek kihasználására pedig gyárakat állítanak fel.

Öngyilkos uriaszony. *Málnay* Jenő udvari hivatalnok neje, szül. *Siebenlist* Emilia, hétfőn d. e. agyonlőtte magát s azonnal szörnyet halt. Férje három év óta szenved idegbajban; az asszony megtudta, hogy a baj gyógyíthatlan, azért követte el rémes cselekedetét. Férje értesülvén neje öngyilkosságáról, megőrült; kórházba szállították.

Az adósság halottja. *Kövér* András, királyi tanácsos, az igazságügyminiszterium segédhivatali főigazgatója hétfőre virradó éjjel öngyilkosságot követett el. A Magyar Királyi Kuriában lakott, mivel az épület gondnoka volt. Szájon lötte magát s azonnal szörnyet halt. Öngyilkosságának oka — hír szerint — a sok adósság volt.

A szabadkai mészárosstrájk. Szabadka város közhatalosága meg-sokalván azt, hogy a mészárosok a marhaarak hanyatlása daczára sem adják a húst olcsóbban, próbavágásokat rendelt el, katonamészárosok segítségével. Ez hatott, a mészárosok — kik előbb kijelentették, hogy bezárják a mészárszékeket és nem mérnek húst, — küldötséget menesztettek a hatósághoz és kijelentették, hogy a hatóság által megszabott árat elfogadják. A hatóság tehát nem állít mészárszéket, hanem még egy próbavágást végez a husárok végleges megállapítása végett.

Rablótámadás Vác mellett. E hó 1-én vakmerő rablótámadást követtek el *Vác* és *Nógrád-Verőcze* közt, néhány nyomnyira attól a helytől, a hol 4 évvel ezelőtt *Oláh* és társai megölték *Cillich* postakocsist

és Szunther nevű kísérőjét. Ezuttal a vácz-gödöllői villamos vasut építési vállalatának két tagja esett áldozatul: Grün Ákos, a czég beltagja és Mózer Antal, vezető mérnök. Velök voltak Tót György kocsis és Csepregi Lajos szolga. 46.000 korona volt a hivatalnoknál a munkások kifizetésére. Egy keresztuton két ember jött feléjük, akik megragadták a kantárszarakat; a közeli erdőből még négy ember rohant elő. Kettő az istrángokat vágta el, ketten Grünre és Mózerre kezdtek lövöldözni. Mind a hat rabló álarcot viselt. Ebben a rendkívül válságos perczen a kocsis és szolga elrohantak. A rablók — látva, hogy a két hivatalnokot nem sebeztek halálra — most késekkel szurkálták és botokkal verték össze-vissza, míg eszméletüket nem veszítették. Ekkor a két embert ledobták a kocsiról s a pénzt rejtő táskával elrohantak. A sebesülteket Verőczen ápolják s eszméletüket visszanyerve, elmondták, hogy a tetteseket a vállalat által elbocsátott, horvát munkásoknak tartják. A csendőrség és detektívek lázasan kutatnak a tettesek után; a vállalat 3000 korona díjat tűzött ki a rablók fejére.

**Rablógyilkosság az ország-
uton.** Besztercze közelében, a kisbudaki országuton ittasan bandukolt hazafelé Artudián Juon kisbudaki lakos. Berki Dénes 22 éves cigánylegény és Kuku Sándor bérkocsis kísérték. Kuku kocsijára ültek, mialatt a cigány ellopta az ittas ember óráját. Ebből verekedés lett, mire Berki egy karóval agyonverte Artudiánt. Berki és Kuku a pénzen megosztottak, de az órát visszatették az Artudián zsebébe, mert arról könnyen ráismerhettek volna a tettesekre. Berki a pénzen nagy mulatságot csapott s azért bekísérték a rendőrségre. Másnap megtalálták az Artudián holttestét. Ekkor Berki és Kuku bevallották büntetőket. A kir. ügyészségnek adták át őket.

Gyalog a világ körül. Mosse Henrik nevű francia ember járt Budapesten, a kinék nincs egyéb czélja, minthogy gyalog körülsétálja a világot. Ha sikerül neki az utat négy esztendő alatt megtenni, 50.000

frank jutalmat kap egy francia lap-tól. E hó jun. 10-én indult el Párisból, aug. 1-én érkezett Budapestre. 1912 június hó 10-én kell újra Párisban lennie. Utja alatt képes levelezőlapokból tartja fenn magát. Egyszer már megpróbálta ezt a kis sétát, de néhány nappal később érkezvén Párisba, fogadását elveszítette.

Tapolca veszedelme. Óriási tüzvész dühöngött Tapolczán a múlt héten. Megjelent a tűznél a környékbeli községek összes tűzoltósága, segített a honvédség, de hiába volt minden igyekezete, mert a dühöngő szélvész és a víz hiánya megakadályozta munkájukat. Száznál több lakoház és ötven melléképület s számos állat és a felhalmozott élelem is tönkrement. Emberélet — szerencsére — nem esett áldozatul.

Az aradi bosnyák foglyok. A közös hadügyminiszter belátta, hogy nem tanácsos a már meglevő aradi vértanúk számának szaporítása. Az aradiak tiltakozásának az az eredménye, hogy két foglyot — Jankovics Dragomirt és Prekovics lelkeszt — ismét osztrák börtönökbe szállítottak. Szuronyok közt szállították a vasuthoz; magukkal hozott selyemruha helyett már szürke rabruha volt rajtuk.

Eltiltott galambbehozatal. A miniszterelnök rendeletet adott ki, melyben korlátozza az élő galambok külföldről való behozatalát. Galambot csupán hatósági engedéllyel lehet behozni; a ki e tilalmat áthágja, azt 15 napig terjedhető pénzbírsággal sújtják. Ez az intézkedés azért kellett, nehogy idomított postagalambokat csempésszenek be az országba, melyek aztán a katonai titkokat kirepíték a külföldre!

A Toselli-pár válik. A szász király elvált felesége — Giron nyelvemestertől elszakadva — tudvalevőleg Toselli zeneművészhez ment nőül. Toselliné most válópört indított férje ellen. A házaspár egyenetlenkedései a nagy korkülönbségből származtak. Az egykori királynő ugyanis már 40, férje pedig csak 22 éves.

Elhunyt szabadsághős. Hyross Mihály, pápai prelátus, czimzetes

prépost, olvasó kanonok, a besztercebányai káptalan legidősebb tagja, elhunyt 85-ik, áldozó papságának 61-ik évében. Hyross hős bajnoka volt a magyar szabadságharcnak s ezért hosszabb fogságot is szenvedett.

Vasuti szerencsétlenségek. Kedden reggel összeütközés volt a piski—aradi vonalon; két szemközt jövő tehervonat ütközött össze. Hét teherkocsi pozdorjává tört. E miatt a közlekedést csupán átszállással lehetett folytatni. A reggeli tövis-aradi gyorsvonaton utazott a román trónörökös feleségével és gyermekével. A beállott zavarok miatt több óra hosszaiig kellett vesztegelniök a soborsini állomáson szalonkocsijukban; utjokat átszállással, rendes I. osztályu kocsi-ban folytatták. — Karánsebesről jelentik, hogy az épülő karánsebes—hátszegi vonalon kedden délben 1 órakor Karánsebes határában kisklott egy munkásokat hozó vonat. Három utas és a mozdonyvezető meghaltak, sokan súlyosan, néhányan könnyen megsebesültek.

Vérbosszu. A Palemó olaszországi tartomány mellett levő Pallina helységben rablók hatoltak be egy parasztember házába, a gazdát és egy fiát meggyilkolták, a másikat súlyosan megsebesítettek. Azt hiszik, hogy a Sziciliában még szokásos vendetta (véres bosszu) esetéről van szó.

A dinamítos csomag. Déváról jelentik, hogy a Tizenkét Apostol nevű, közeli bánya egyik telepén nagyon lopják az aranyérczet. Vizsgálatot rendeltek el s ezért számos munkást visszatartottak. Vizsgálat közben a felügyelő a földön heverő csomagot vett észre. Azt hitte, hogy arany van benne s valamelyik magát ludasnak érző munkás lökte el. Föl-emelte s ekkor vette észre, hogy a csomag erősen füstöl. Ellökte magát s ő maga beugrott a vizsgáló helyiségben. Szerencséjére, mert a csomagban dinamit volt; fölrobbant és mindent össze-vissza zuzott köröskörül. Emberéletben nem esett kár. A merénylő munkást nyomozza a csendőrség.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni forduljon a Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézetéhez Budapest V., Géza-utca 2. (saját ház.) Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép és kisbirtokoson segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhen. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsönköri teendőket ellát. Kölcsönöket a földbirtok fele értékeig 20, 30, 40 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben, bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4 $\frac{1}{2}$ %-os és 4 $\frac{3}{4}$ %-os záloglevél-kölcsönöket ad s a 4 $\frac{1}{2}$ %-os kölcsönök egyik módozata minden levonás nélkül készpénzben fizettetnek ki. Akinek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

Apagyilkosság. Bodnár János alsó-szudi (zalavármegyei) parasztgazda rosszul bánt a feleségével s ilyenkor a fia oltalmazta a szerencsétlen asszonyt. E napokban ismét véresre verte a szegény asszonyt. Bodnár legidősebb fia ismét közbelépett, mire az apa puskát fogott fiára. A fiatal ember azonban a puskát kicsavarta apja kezéből s mikor az öreg újra kezdte a civakodást, *előtte az atyját s az üstönt szörnyet halt.* A gyilkos fiut elfogták.

Elítélt zászlósertők. Piszolcson — a felvidéki panszlávok ezen gyűlöhelyén — egy nyárimulatság alkalmával meggyalázták a magyar nemzeti zászlót. A tetteseket csakhamar kinyomozták, őket — nevök szerint Csipka Rudolfot és Dianiska Józsefet — 13—13 napi elzárásra s fejenként 10—10 korona pénzbírságra ítélték.

A gyilkos unoka. Török Sándor maros-gyöngyi gazdálkodó, érezvén az aggkor súlyát, magához vette Szederjesi Gyula nevű unokáját s ennek kedvesét, Olasz Vilmát; együtt gazdálkodtak az öreg ember kis birtokán. A fiatalok azonban alig várták már, hogy Török Sándortól szabaduljanak. Meg akarták mérgezni. Orgyilkosokat béreltek föl ellene, de az öreg vigyázott magára és minden igyekezetök kudarcot vallott. Szederjesi végre nem állhatott ellent a szeretője ösztökéléseinek, hanem elővette vadászfegyverét s az ablakon keresztül *előtte nagyapját.* Török üstönt szörnyet halt. Szederjesit elfogták, ő azonban *örültnek tetette magát a börtönben.* Már már a tébolydába akarták vinni, a mikor a fogházfelügyelőnek jó gonoolata támadt. Meglánczoltatta magát s becsukta magát Szederjesi mellé. Így vette ki belőle, hogy Szederjesi gyilkos és épelméjű ember. A marosvásárhelyi esküdtbírság most Szederjesyt *életfogytiglani.* Olasz Vilmát két évi és három hónapi fegyházra ítélte, két bűntársukat *két-két évi fegyházra.* A kuria elutasította semmisségi panaszait, tehát az ítélet jogerős.

Bombamerénylet léghajóból. Szentpétervárott léghajóból bombát vetettek a rendőrség kocsjára. A kocsi és öt járókelő szörnyet haltak. Kitűnt, hogy a merényletet *Relnikov* nevű forradalmár mérnök követte el.

Lourdes csodatétele. Párisban a napokban Amette érsek pásztorlevelet bocsajtott ki, amelyben a hitetlenekkel szemben tényekkel óhajítja bebizonyítani azt, hogy hány beteg nyert testi gyógyulást a lourdesi Szűz Mária közbenjárása folytán. Ezen esetek megvizsgálására kánoni

bizottságot küldöttek ki, amely megállapította, miszerint *Trouvé Klementin, Authierné, Wuiplierné Brachmann Eszter és Franquisné* asszony súlyos szervi betegségekből (többnyire elfajult tuberkulozis) Isten akaratából, a *Szent Szűz* közbenjárására gyógyultak ki, tehát meggyógyulásaik csodatételnek tekintendők.

Ezen csodatevő helyre, ahol ezelőtt 50 évvel a boldogságos *Szűz Mária* megjelent, *Hock János* országgyűlési képviselő, kőbányai plébános lelkipozíciója mellett zárandoklat rendeztetik folyó év szeptember hó 4-ére a boldogságos *Szűz* születése napjára. A zárandoklat iránt, amelynek — rendező bizottsága alig pár hete megalakult, oly nagy az érdeklődés, hogy a rendező bizottság már most lefoglalhatta az egész utvonatra a különvonalakat.

Jelentkezéseket elfogad és részletes felvilágosítással szívesen szolgál a *Szeptemberi Lourdesi Zárandoklat Rendező Bizottsága* (Budapest, IV., Galamb-utca 4. I. em.).

Nők mentője! A gyöngéd nemnek kezdettől fogva ijesztő veszedelme az idegbaj. Ez a szerencsétlen betegség nemcsak egyeseket sujt, de az egész családok békéjét, boldogságát teszi tönkre, sok esetben öngyilkosságra, sőt gyilkosságra is ragadja áldozatait. Mi sem természetesebb, minthogy minden olyan gyógyító készülék, am ly ennek a romboló bajnak gátat képes vetni, becsülendő és példánlandó. Ilyen a kettős-elektromágneses kereszt vagy csillag, amelyről *Bartók János* ur Uronból így ír: „... Azt észleltem, hogy nóm idegbántalmait ritkultak a használat után...” s *Bartók* ur kitaróan azzal gyógyítja felesége idült idegbaját. A készülék feltalálója és szétküldője Müller Albert, Budapest, V/5. ker. Vadász-utca 34.

Krisztus és a démonok.

A démonok hatalmas lelkek.

Éppen, hogy egy ördögüzést Jézusunk véghez vitt (Máté 12, 22—27.) tanítást adott a démonok hatalmáról ilykép: „Hogy tud valaki az erősnek házába hatolni és onnan rabolni, ha az erőt elsőbben kötelékbe nem verte?” Az előzmény alapján nem érthetünk mást az erős alatt, csak a demont. A démon az, melyik erőt veszen az emberen, megrabolja érzékeitől és tehetségétől, megzavarja elméjét, némává, vakká teszi. Ezeket nevezzük „daemonium habentes” vagyis megszálltaknak. Szerencsétlen áldozatok! Sz. Márkus egy helyen (1, 23.) azt a kifejezést használja: „Azon embernek rossz szelleme vala”, ama bizonyos embert megszállva tartotta Sátán, egész szoros viszonyt tartott vele, benne lakott és az ember tagokat démoni akaratára szerint használta. Jézus is egy ízben (Lukács 13, 11—16.) bilincsnek mondja

a sátáni hatalmat, melyben egy asszony 18 éven át lenyügözve volt. A ki bilincsekbe verheti az embert, annak hatalmasnak kell lennie. Gerazában a démon elsőb embereket, utóbb sertéseket vett szállásra magának. A megszállott embert annyira feldühösítette, hogy senki sem mert annak háza előtt elmenni. (Máté 8, 28.) Ha a megszállott embert lánczokkal és kötéllel akarták ártalmatlanná tenni, a démon elnyiszálta, elreszelte eltörte, azokat, hogy szabadságát visszanyerje. Sz. Lukács le is írja (8, 29.) mekkora erőfeszítésre volt képes a démon, mikor emberét lelánczolták. Magán az édes Jézuson is szabad volt megmutatnia erejét a Sátánnak, hiszen olvassuk a szentírásban, hogy átnyalabolta őt, a hegyre vitte és a templom ormára állította.

A démon hatalma természetében rejlik. Mikor elbukott, az angyali erőt nem vesztette el, hanem csak a boldogságát. Van hatalma a tudásban, értésben, a tapasztalatban és az akaratban. Mint személyes és szellemi lény foglalkozásra kénytelen és foglalkozik is abban az irányban, melyet magának választott: mint bukkott és eltaszított, ellenséges szellem! Az emberek gyilkolására maga erejéből képes a hatalmas démon. Erejétől csak akkor volna megfosztható a démon, ha maga is megsemmisülne. Jézus földi napjaiban sokszor nyílt alkalmuk, hogy hatalmukat fitogtassák és engedelmet is kaptak erőik használására.

A démon megismerő ereje, mely sokkal tökéletesebb, mint az emberé, viszont azonban szörnyen mögötte marad az isteni mindentudásnak, nem csorbult a bukás által; mert pusztán teóriai értelemben megtartotta éles voltát és sokoldalúságát. Sőt a tapasztalat által még élesedett is. Nincs érzékük a démonoknak, de nincs is szükségük rá. Az általánost, az elemi, a szükségeset és a természetfölöttit szellemi erővel ismerik meg; utólagos tapasztalatuk után még megismerkedtek az egyénivel, az esetlegessel és az érzékiekkel. Így megismerték a világot anyagiakban és az embert lélekben. Miután a démon

buktatta el az embert, jól ismeri a romlott emberi természetet, melyről megmondotta Krisztus, hogy telve van rossz gondolatokkal, gyilkos hajlammal, parázna szándékkal, hamissággal, esküszegéssel, istenkáromlással; jól ismeri a démon azt a romlott természetet, melyről úgy nyilatkozott szent Jakab apostol, hogy alapiában rejlik az ember kísértése, mert mindig kész kedvünk van a rosszra; és melyről szól sz. Pál apostol: „Ne adjatok alkalmat mértéktelenség által kísértésre a sátánnak!”

Természetes erején felül Sátán még mint a hazugság szelleme is befolyást gyakorol a látható világra és Jézus őt a világ fejedelmének mondja, sőt sz. Pál még a világ istenének is! A föld királyságai, a világi hatóság, a látható természet ezek szerint az a tér, melyen a démoni hatalom megnyilatkozik. „A teremtés a tagadásnak alá vetve lőn“ (Róm. 8, 20.) vagyis olyan állapotba került, melyben nem volt akkor, mikor a Teremtő kezéből kikerült, s mikor Isten annak koronája gyanánt az embert a felső polczra állította. Tagadásnak tehát és nem megsemmisülésnek van alávetve a teremtés; ami a teremtett dolgok közül elmulik, az akkor éppen megfelel rendeltetésének, ez nincs a törvény ellen; de hogy a teremtett dolgok nem szolgálnak Isten megdicsőítésére, egyáltalán nem is szolgálnak Istennek, hanem olyan emberi kedvtelésnek szolgálnak, melyeket Isten tilt. A helyett, hogy az Urhoz kalauzolnák el az embert, inkább tőle elvonják a teremtett dolgok. Sz. Pál jól jellemzi a világot eme elfajulásában: „A pogányok hiúságában és érzékiségben tobzódnak“ írta a római világbirodalom felől, mikor észlelte rajtuk, hogy a természet látható jelenségeit istenítették, isten gyanánt tisztelték, így az igaz Istentől a tiszteletet elvonták és azzal a teremtett dolgoknak adóztak; nem a teremtett dolgok okai ezen elfajulásnak, hanem a démon és az ember, mikor megadta magát a démoni tagadás szellemének. Sőt a természet maga is tiltakozik ilyen visszaélés ellen, hiszen megnyilatkozásaiban

mindlg feltétlenül hódol az Urnak. Sz. János pedig azt mondja leveleiben: „Gonoszságban van ágyazva a világ“ és megint: „Minden, ami a világban van, mintha egyéb se volna, csak a testnek kívánsága, a szemek kívánsága, az élet kevésége. Isten, aki a világot maga dicsőítésére teremtette, az elidegenítést megtűri. Sőt a tagadás és elidegenítésre módot is ő maga adott, mikor szabad akaratot ajándékozott úgy az angyali, mint az emberi teremtményeknek.

A világ királyává az embert rendelte ki az Ur; ezt a királyt a Sátán behálózta, bűnben elbuktatta, így az eredeti rendet felborította és meghiusította. Az eddig mély értelmű ember lelki erői megfogyatkoztak. Első gyengülése volt, hogy a Teremtő helyett a teremtményeknek hódolt be. Vagyis a király, ki felül volt, alulra került! Az érzéki vágyak lángja magasra lobog a szívében, mert ezt örökölte az őszüléktől. De maga is vét (János 8, 38.): „Bizony, bizony mondom nektek, ki bünt követ el, rabja annak a bűnnek!“ Tehát nem király többé, hanem rab az ember! Ezt az alaptételt egészíti ki Péter, mikor felkiált: „Ki az embert lebirja, az veti szolgaságba!“ De az öröklött és az elkövetett bűn miatt nem a „bűn“ elvont Isgamának rabjává lesz a ember, hanem valóságos szolgája lesz a csábító, rossz indulatu, kártékony démonnak. Ezt halljuk szent Ágostontól: „Szenvedélyeibe elbilincselve rabul adja magát ember az ördögnek!“

Az eredendő bűn által igázta le Sátán magának az embert és akkor vivta ki czimeit, melyek szerint fejedelme, sőt istene a világnak és akkor kapta kezébe a halál erőszakos hatalmát. Erről a triedenti zsinat így tanít (Séss. V. can. 1.): „Az első ember a bűn által fogságába esett annak, ki a ha'ált rá hozta és ez az ördög.“ Szent Bernárd pedig így szól róla: „Az ördög jogot szerzett az emberre, de ez nem gyökeredzik az igazságban; mert noha most már jogosan tartja fogva Sátán az embert, miután amaz eladta magát neki, még sincs másnak igazi joga az emberre, hanem csak Istennek!“ Schell

szavai ezek: „Az elbuktatott emberen megszerzett démoni hatalmat nem szabad jognak elismerni, mert ez csak Isten kiszabott büntetése, hogy az ember, a ki vétkezett, a véték által kivetköztessék méltóságából.“ Mintegy így szól a helyes ismeret: Miután az ember hajlott a csábításra, Isten jogara alól magát kivonta, Atyánk őt odaadta a démon jogara alá, hogy már most izlelje, kinek szolgálata jobb! Isten kénytelen volt vele, hogy megbüntesse a rajta esett sérelmes méltatlanságot és megtorlásul elvonta az embertől a természetfölötti erőket, a kegyelmét. Megrövidítette életét is. Magára hagyta azután a gyarlóságban és esendő fogyatkozásban. Így lett az ember prédája a démonnak. Az ördög lenyűgözte a „királyt“ és csinált belőle szolgát, maga szolgáját. Ez volt a bűn következménye: hogy hatalmat vett rajtunk a démon.

Hatalmát a démon leginkább a kísértésben érezteti velünk. Még az Üdvövitőt is háromszor kísértette meg. Ezzel kapta névnek a szokásos szót, hogy „kísértő“, csábító! Mintegy annak kifejezésére, hogy ez a leggyakoribb foglalkozása. Szent Jeromos így szól róla: „Az ördög és az ő angyalai körülszágulják az egész világot és rettenetes gyorsaságuk révén annyira mindenütt ott vannak, hogy mindenütt jelenlétük látszanak.“

Kísértének folyton és minden képzelhető módon. Pedig embernek elég feladat volna, hogy a maga romlott természetét leigázza, hogy a test és az érzékek harcát kiállja; de a démon nemcsak zaklatni célozza az embert, hanem le is akarja törni, kárhozatba is akarja sodorni mindörökre. Erre mondja akvinói szent Tamás, hogy az ördög ezen erőszakos és erőnkét messzi fölüll muló incselkedése szolgál diadal esetén (már t. i., ha mi diadalmasan ellenállunk!) az igazak legnagyobb dicsőségére és jutalmára!

Azt is mondja ezen nagy tanító, hogy nem minden bünt követünk mi el a mit a démon sugall, de viszont nem is minden bűnünket sugta az ördög; ámbátor szabadna azt is han-

goztatni, hogy nincs olyan bününk, melyre lökést a démonok ne adtak volna. Így szól aranszájú szent János is: „Sokan a démon nélkül is elpusztulnak; mert ha ő oka is bününknek, a kezdet mégis mindig a miénk. Akárhányan önként futnak e gonosz szellem karjaiba és sokan megtakarítják neki a buktatás fáradságát.”

Mint a magvetőről szóló példabeszédből láttuk, Sátán tudatlanságot okoz oly dolgokban, melyek lelki üdvösségünkre vonatkoznak. Azután rossz tanácsal lát el és rossz elhatározásokra ösztökél. Így tett Dáviddal, mikor a tilalmas népszámlálásra buzdította, így tett Judással, mikor ama bizonyos falat után, melyet egyszerre vett ki Jézussal a tálból, az árulásra magát elhatározta, így tett Ananiással, mikor hazugságra oktatta Péter előtt. De sem egyiknél, sem másiknál nem Sátán követte el a gonoszságot, az ember követte el, még pedig szabad akarattal, szabad elhatározásból, nyitott szemmel, éppen úgy, miként a bukó angyalokat sem kényszerítette senki a lázadásra és tagadásra, hanem maguk akarták azt és maguk indultak el, hogy elkövesse, végrehajtsák, mire magukat elszánták.

A démon tehát mint hatalmas szellem befolyást gyakorol a teremtett vilagra; kívülről való kísértések által elbukatta az első embert, elváltoztatta őt királyból szolgává, sőt magát Jázust is háromszor zaklatta rossz szándékával. Belső kísértései is vannak, az ugynevezett sugdosások a szívhez, melyeket azonban voltaképp csak kísértésnek kell tartani. Ezek is a sátáni hatalomnak közvetlen megnyilatkozásai.

Közvetve is kimutatja hatalmát a romlott emberi természet által.

Hogy fogalmunk legyen a démoni hatalomról, emlékezzünk csak Jézus szavaira (Máté 24, 24.): „Hamis Krisztusok és hamis próféták fognak támadni, kik csudajelet annyit tesznek és oly nagyot, hogy még az igazakat is tévedésbe ejtik azzal.” Ugyanígy tanít sz. Pál, mikor az Antikrisztus jöttéről szól és mondja, hogy ama gonosz lény minden erővel, tehetséggel csudatevő hatalommal fog fellépni. Ilyen hatalommal azután elvakítja az embert; az emberi véges természet mindig elámul, ha természetfölötti hatalmat tapasztalhat emberi alakban. Pedig nem mindig csuda az, mit az ember megcsodál. Jób házát és vagyonát is megégette a tűz, hogy próbára tétesse, ám az a tűz még sem volt csuda. Másik házát forgószél döntötte romba, de ez a forgószél sem volt csuda.

Hamis prófétáknak fogja annak idején (mint a múltban is tette) a démon rendelkezésre bocsátani az ő erejét. Ez persze emberben már természetfölötti erő, míg benne csak természetes. Nem is tagadható egy percze sem, hogy a démoni erő, hatalom és mágikus tehetség hiányzik. Ez utóbbi leginkább virágzott a pogány korban. Az orákulumok által is azt tette a démon, hogy hatalmából egy darabot átengedett az embernek, kit szolgájává szegődtetett. Ezért nevezte Krisztus néhányszor Belzebubnak a demont, a mely szó jóst jelent. A pogány oltárok képei és szobrai mögött a démon szerepelt, ő nyilatkozott meg általuk, ő lehelt ki azokból, ő adott érzéseket és vélt érzéseket az emberekbe, kik ama oltárok fokára térdeltek. Ő irányította a jósmadarak röptét, ő lobogtatta az iránymutató lángot, ő szólaltatta meg az állatokat, ő nyomorította meg a

tagokat, mikor a pogány azt kérte a bálványtól, hogy helyette álljon boszút az ellenségén, ő rontotta meg a barmot, a termést, a vagyont, mikor a pogány ezt kérte átkozódó imádságaiban ellenfelének.

Isten és ember közt úgy lebeg a démon, mint a felhő, hogy eltakarja az embernek szeme elől az igazságot és elvakítsa őt teljesen, míg csak maga aljas szolgájává nem tudja tenni. Akkor aztán eltelíti a hamissággal, az igazság tagadásával és gyűlöletével, eltömi áltudással, balga okoskodással. Ha csak halvány csírákat fedez fel valamelyik emberi szívben, mely rosszra hajlik, azt rögtön ápolás alá veszi, felduzzasztja, megnöveli, koronába hajtja, ez az ő műve.

Utánozza is az Urat — hiszen ezt választotta hivatásul. Szereti, hogy neki is legyenek oltárai, papjai, áldozatai és lesznek is, míg a világ állani fog, mert mindig lel módot arra, hogy embereket zsoldjába tudjon toborozni.

A pogánykorban jobban uralkodott; akkor még a féktelenséget és gyilkosságot, az öncsonkítást és öngyilkosságot is tiszteletben tartották, istentiszteletnek tartották. Isten országa a rend, a fegyelem és a szeretet; Sátán országa a hazugság, a bomlás és a gyilkosság. És mert Izraelt népének választotta Isten, a démon rávetette magát, hogy eltartítsa, hálátlanná, hűtlenné formálja.

A babilóni fogság ugyancsak kiirtotta Izraelből a bálványimádást, de alig nyerték vissza szabadságukat, máris támadtak szekták, mik Istennek ellentmondottak és a sátáni tülhajtást gyakorolták, ezek voltak a farizeusok és saduceusok. Ezeknek kiáltotta oda, mikor rátámadtak, Krisztus, hogy az ő atyjuk az ördög. Mert tőle volt bennük, hogy mindenkiről

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár a m. k. honvédség, a közöshadsereg, m. k. zeneakadémia, színházak, művészek stb. szállítója

STOWASSER J.

császári és királyi udvari HANGSZERGYÁROS

Raktár: II. Lánchíd-u. 4. BUDAPEST Gyár: II. Öntőház-u 2.

LEGNAGYOBB GYÁR ES RAKTÁR. Ajánlja saját gyárában készült elismert legkiválóbb minőségű vonós-, fuvó- és ütőhangszereit. Teljes zenekarok felszerelése előnyös feltételek mellett, a legjutányosabb árban szállítatik. — HARMONIKÁK legjobb erős, elpusztíthatatlan és különleges acélhangokkal — TÁROGATÓ saját találmány, iskolával 35 frrtól feljebb.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kivitel nagyban és kicsinyben

csak rosszat véltek és mindenki csak a rosszat látták. Sátán tanította a farizeusokat, hogy a törvényt a kinyilatkoztatások ellen magyarazzák, Sátán tanította a saduceusokat, hogy tagadják a tulvilágot és a szellemi világot.

A zsidó világot és a pogány világot maga alá igázta Sátán, mert volt hozzá hatalma. De célja csak az volt vele, hogy kimutathassa esküdt ellenségeskedését az Urral szemben, ki pedig minden emberi nemzetnek atyja. Nagy sz. Leó pápa (I.) így jellemzi ezt az állapotot: „Nem jog nélkül gyakorolt zsarnoki hatalmat az ősi ellenség ezen népeken, hiszen önként vállalták urokul, mikor a parancsnak az engedelmességet megtagadták.”

NÉPEK, NEMZETEK.

A sikkasztó vége. Mayer Lajos bankár, kinek a *Frankfurt* melletti *Oebisfeld* városában volt üzlete, *megölte magát*. Mayer éveken keresztül sikkasztott a reá bízott pénzekből; mikor az eltulajdonított összeg már *20 millió márkára* rugott üzemeit tovább nem tudta rejtegetni, agyonlőtte magát.

Az új alkotmány. A török hadsereg altisztjei felesküdték a szultán által most már részletes rendeletben kiadott alkotmányra. Az új kormányt kinevezték s a képviselőválasztások nemsokára megindulnak, mivel az országgyűlésnek november 1-én kell egybeülnie. A török lakosság azonban nem minden vidéken hajlik meg az új törökök bizottsága előtt. *Drinápolyban* kitört az ellenforradalom. Két gyalogezred megtagadta az engedelmességet a bizottságnak. A győztes ifju-törökök — úgy látszik — nem bíznak teljesen az új rend állandóságában. Nincsenek megelégedve az új kormánnyal; a nagyvezér s néhány miniszter máris elbocsátását kérte. Az új-török párt a maga számára is helyet követel az új kormányban. Nagy a felháborodás amiatt is, hogy a bukott államférfiak egy része — így különösen *Izzed*, a szultán kedvence — megszökhettek.

Riadal Konstantinápolyban. A török alkotmány helyreállítása fölött érzett nagy örömben a törökök nemcsak a politikai bűnösöket

szabadították ki, hanem 962 közönséges gonosztevőt is. E miatt nagy a remegés Konstantinápolyban.

A franciaországi sztrájk. Párisban igen elmérgesedtek a munkásmozgalmak. *Draveilben* és *Vigneuxben* a bányászok és a hajók rakodó munkásai sztrájkolnak. Mikor a *Szajna* egy hidját lerombolták, a munkások összeütköztek a katonákkal, a minék eredménye számos halott volt a munkások részéről. A kormány pedig a *munkásbörze és az országos munkásszövetség* betiltását tervezi. A szövetség hat tagját letartóztatták. A munkás-szövetség kiadta az *általános munkaszünetelésre* vonatkozó rendeletét, hanem a sztrájk nem sikerült, mert csupán a hírlapszedők egy része szüntette be a munkát.

Nagy szerb összeesküvés. Násztics György, a csetinyei bombapör főtanúja, a délszláv forradalmi szövetség egyik tagja, könyvet adott ki, amelyben azt állítja, hogy Péter szerb király és a szerb trónörökös tudtával nagy szerb összeesküvés készült, a délszlávok által lakott országok tehát Magyarország és Horvátország, továbbá Bosznia és Hercegovina területére is kiterjedt volna. Így akarták a *Nagyszerbiát* összehozni. Az összeesküvők a szerb állami fegyvergyárban 40 bombát gyártottak; *pénzt e célra a szerb trónörökösötől kaptak volna*. Montenegróbe is be-csempészték egy bombát; Montenegróban is akartak Péter király számára egy véres trónt szerezni. Ennek a forradalmi szövetkezetnek tagjai közt lettek volna magyar állampolgárok, sőt a magyar országgyűlésnek egy tagja, *Budiszávlyevics* Bude is. Az érdekeltek Váscsicsot a szerb király fizetett kémének, leleplezéseit koholmányoknak jelentik ki.

KÖZGAZDASÁG.

A termés. A földmívelési miniszter közzétette az országos termésbecslést, melyet július végén vettek fel. Buza termelt e szerint az országban 38'07 millió métermázsa, hat millióval több mint tavaly. Rozs termelt 11—12 millió métermázsa, egy millióval több mint tavaly. Arpa termelt 11—12 millió métermázsa, két és fél millióval kevesebb mint tavaly. Zab termelt 10 millió métermázsa, másfél millióval kevesebb mint tavaly. Miként látható, a buza és rozs hozama tetemesen javult tavalyhoz képest,

de viszont az árpa és a zab sokkal gyöngébb volt a tavalyinál. — Julius második felében javult az időjárás és volt bőven eső ország-szerte, a mi jó hatással volt a kukoriczára, a rétre és legelőre, de fájdalom, a burgonyának már nem tudott használni. A gyümölcs és a szőlő általában bő termést ígér.

Budapesti piaci árak.

Liszt. Nullás 36.60, egyes 36.20, kettes 35.40, hármas 34.60, négyes 34.20, ötös 33.80, hatos 30.60, hetes 29.40, nyolczas —, F. —, G. —.

Buza ára e héten leszállott.

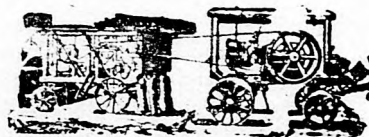
Minőség	kilós	Ára 100 kgr.
Tiszavidéki	78	22.80 — 23.10
"	79	22.90 — 23.20
"	80	23. — — 23.40
Pestvidéki	78	22.60 — 23.90
"	79	22.70 — 23. —
"	80	22.90 — 23.30
Bánsági	78	22.80 — 23.10
"	79	22.90 — 23.20
"	80	23. — — 23.40
Bácskai	78	22.70 — 23. —
"	79	22.80 — 23.10
"	80	23. — — 23.30
Fejérmegyei	76	— — —
"	77	— — —
Rozs I. rendű	18.90	— 19. —
" közép. rendű	18.70	— 18.80
Árpa takarm. I.	15.50	— 15.80
" II.	15.10	— 15.50
Köles	—	— — —
Zab I. rendű	16.80	— 17. —
" II.	16.40	— 16.70
Tengeri (belföldi)	15.35	— 15.50

Káposztarencze új 32.50 korona. Burgonya sárga 4.60 — 6. — korona, rózsá új 5 — 6.20 k. száz métermázsanként. Hagyma ötven kilós zsákokban —. — Rét széná 7.80 — 8.60 muhar 8.20 — 9.80; zsupszalma 6.40 — 6.60 alom 5. — korona métermázsa.

Disznózsír 100 kg. 1.38 K., szalonna 1.08 és 1.16 korona közt. Háj 1.36 — 1.44 a kilója; füstölthús 1.40 — 1.60 korona; hazai sonka 1.80 — 2.10 korona. Teavaj 2.80 — 3.10 korona; főzővaj 1.20 — 2.20 korona. Tehenturó kilója 18 — 28 fillér. Tojás ládája (1440 darab) 76 — 80 korona.

A valódi Kállai-féle „Glória”

benzin-motorok és motor-eséplők ::

a legjobbak. Aki tehát teljes jótállás mellett 3—5 évig terjedő részletfizetés mellett megbízható, jó és olcsó motort akar vásárolni, ügyeljen a pontos címre és kérjen ezen szakértő czégtől ingyen képes árjegyzéket.

KÁLLAI MOTORTELEPE

Budapest, Nagymező-utca 43. sz.,

hol használt járgányos s gőzcsepplőkészletek cserébe is vétetnek.

Országos zárandóklát Páduába Szent Antalhoz.

Főtisztelendő Beer Károly cs. és kir. nyug. hittanár, őriszentmártoni plébános ur lelkivezetése mellett rendezti a

Páduai Szent Antal Lapja.

Utirány:
Budapest — Zágráb — Fiume — Velence — Pádua — Velence — Fiume — Zágráb — Budapest.

Indulás:

1908. évi október hó 1-én, illetve 2-án.

Részvételi árak.

I. osztály 210.— korona, II. osztály 160.— korona, III. osztály 98.— korona, mely összegben bennfoglaltanak: megfelelő osztályu összes vasúti és hajójegyek; az I. és II. osztályu zárandók részére a hajón hálóhelyek: 4 napi lakás és ellátás és pedig Zágrábban ebéd, Fiumében, illetve a hajón vacsora, Velenczében reggeli, 2 napi ellátás Páduában, 1 napi ellátás Velenczében; kocsik, villamosok, vaporetok és gondolák költségei; belépő-díjak a nevezetességek megtekintésénél, kirándulások és a programokban megjelölt távolabb eső látványosságok költségei, végül: a technikai vezetés az egész utazás tartama alatt, Budapesttől — Budapestig.

Tudnivalók. A jelentkezés feltételei:

Jelentkezni mostantól kezdve egészen 1908. szeptember 15-ig lehet „Páduai Szent Antal Lapja” szerkesztőségénél, Budapest, VIII. ker., Köztemető-ut 8. sz. Jelentkezéskor 20 korona előleget kell befizetni, a hátralékos összeg pedig 2—3 nappal az elindulás előtt lesz befizetendő ugyancsak a fenti szerkesztőségénél.

Podgyász.

Felkértnék az utazásnál résztvevők, lehetőleg csak egy, a vasúti kocsikban elhelyezhető utipodgyászt magukkal hozni.

Idegen pénz.

Ezen utazásnál a zárandókoknak csupán kevés olasz pénzre lesz szükségük, miután a részvételi árban a külföldi tartózkodási helyeken való ellátás szintén bennfoglaltatik. Az utazás megkezdése alkalmával a vezetőségénél lehet idegen pénzt a napi árfolyam mellett beváltani.

Szállodai elhelyezés:

Az I. és II. osztályu utasok a tartózkodási helyeken mindenütt előkelő szállodákban helyeztetnek el és pedig az I. osztályuak kivánatra egyenkint külön-külön szobát kapnak, a II. osztályuak kettővel (egymáshoz tartozók) lesznek egy-egy szobában elhelyezve. Az ellátás azonban mindkét osztályban teljesen egyenlő. A III. osztályu utasok szintén szállodákban helyeztetnek el és pedig 2—4 összetartozó személy egy-egy közös szobában.

Étkezés.

3-szor naponta, reggeli, ebéd és vacsorából lesz felszolgáltva. Az élelmezés amelyet a zárandóklát rendezősége nyújt, Zágrábban ebéd-del veszi kezdetét és visszautazás alkalmával Velenczében a vacsorával szűnik meg.

Kivonatos program és tervezet.

1908. október 1-én Budapesten a keleti pályaudvarról este 10 óra 45 perczkor indulnak a III. osztályu zárandókok, mert a Magyar Allam Vasutak gyorsvonatain III. oszt. szakaszok nincsenek. Október 2-án Budapest-k.-p.-u. reggel 7 órakor indulnak az I. és II. osztályu utasok, Fiuméba érkeznek este 7 óra 59 perczkor, ahol csatlakoznak az előző napon elindult társasághoz és együttesen szállnak be a Velenczébe este 8 óra 15 perczkor induló hajóra.

Október 3-án megérkezés Velenczébe reggel 6 órakor, gondolákon partaszállás, reggeli, vaporeton kiszállítás a pályaudvarra és 11 óra 30 perczkor továbbutazás Páduába. Páduában megérkezés után kocsikon, illetőleg villamoson beszállítás a már előre kijelölt szállodákba. Az itt tartózkodás programját a rendezőség esetről-esetre fogja a társaságnak tudomására adni.

Október 5-én reggel 7 órakor elutazás Páduából Velenczébe, ahol délelőtt a város nevezetességeit (Szent Márk-templomot, Dogék palotáját stb.) fogják szakavatott vezetők bemutatni, délután pedig kirándulás a világhírű tengeri fürdőre: Lidóra. Este visszautazás Fiuméba. Itt a társaság feloszlík és a jegy érvényén belül kiki tetszés szerint haza utazhatik a rendezőség től kézzhez kapandó vasúti jegyekkel.

A rendezőség fentartja magának a jogot a menetrenden netán szükséges változásokat eszközölni

Jelentkezési lap.

Beküldendő a

PÁDUAI SZENT ANTAL LAPJA szerkesztőségének

Budapest,
VIII., Köztemető-ut 8.

Részvevő neve:

Foglalkozása:

Pontos lakcíme: (helység, megye, utca, szám)

Bejelent-e utifarsat?

Mi annak neve és foglalkozása:

Melyik osztályban utazik:

A személyenkint befizetendő 20.— korona előleget egy-

idejűleg postára tette, mikor?

Részvételi jegyét hová kívánja küldeni:

Kíván-e beváltani olasz pénzt:

Mennyit?

Hol óhajt a zárandóklathoz csatlakozni?

Van-e valami külön megjegyezni valója:

Kelt:

olvasható aláírás.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál

Szénsavdús, kellemes, savanykásizú, vasmentesített.

RENKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.

Üdit, gyógyít!

Orvosilag ajánlva.

Ívő-gyógyomlóra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fűvésnyképződésnél, a legutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Musehong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Kapható Budapesten: Édeskút L., ásványvíz-kereskedőnél valamint minden fűszer és csemegekereskedésben.

Kettős elektromágneses kereszt

gyógyít és felüdit kezesség mellett.

Telefon 45-22.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén neuralgia, vértürlülés, sápkór, szédülés, a fülzúgás, nagyothalás, a szívverés, szív- R. B. 86967. sz. gyomorgörcsök és egyéb görcsök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a csúsz, a köszvény, ischia sbajában, influenza, a velejárárt hátfájásoknál, különösen ideg-bántalmaknál; a velök járó álmatlanság bajaiban; a rendetlen vérkeringés bajaiban s még sok más oly bajban, amelynek a normális orvosi kezelés szerint villamosáram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időről-időre, de állandóan jótékony villamos áramot áradoztat szét a testben s míg egy felől szinte bámulatos sikerrel gyógyít; másfelől a legháladozóbb ovószert az emleken. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy husz éves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodában levő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hála-san emlékeznek meg találmányomról, mindenkör mindenki által megtekinthetők. Akit legkésőbb 45 nap alatt nem gyógyít meg készülékem, az visszakapja pénzét. Ahol már minden hasztalan, volt, kérem tessenek a készülékemet megpróbálni.

Oly betegségek ellen való, melyek 16 évnél nem hosszabbak.

Csak gyermekeknek s igen érzékeny nőknek való.

Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére Müller Alhert, Budapest, V/5., Vadász-utca 84. szám.

KRISTÁLY FORRÁS

szénsavval telített ásványvíze hasznos ital **étvágy zavaroknál és emésztési nehézségeknél.** A legtisztább és **leg-egészségesebb** asztali és borviv. — Hathatós **szomjcsillapító.** — Óvszer fertőző betegségek ellen. — Orvosi rendelés szerint egy melegített pohárral igyék éhgyomorral. — Kivánatra telítésnélküli töltést is szállít a

Szt. Lukács fürdő Kútállalat Budán.

„Szt.-Lukácsfürdő“

gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely

Természetes forró-meleg kénés források, iszapfürdők, iszapborogatások, massage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvízszodák. Olcsó és gondos pensio. Csúsz, köszvény, ideg-bőrbajok. Lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a

Szent-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.

Gazdáknak kiválóan fontos ! !

Jövedelmüket a mesterséges **Baromfi-tenyésztés** által tetemesen növelhetik. E célra **legjobb a szab.**

PARTMANN-féle CSIBE KELTŐ és NEVELŐGÉPEK, mert kezelésük egyszerű, hatásuk biztos, olcsók, tartósak.

Árjajjzárkál és utasítással készséggel szolgál a feltaláló és készítő:

PARTMANN JÓZSEF BUDAPEST: V., VÁCI-UT 192.

GŐZCSÉPLŐ-KÉSZLETEK.

magánjáró lokomobílok, használtak, gyárilag javítottan, kedvező fizetési feltételekre szállít

SEIFRIED HUGÓ, BUDAPEST, Katona József-utca 7.

Derűs képek.

Irta: **Maróthi János.**

Hirdetéseinket az olvasók szives figyelmébe ajánljuk!

Porszívó készülék cséplőgépre!

A port a gépből kiszívja és 30-40 méterre a levegőbe dobja, úgy, hogy az a cséplőtérről egészen eltűnik. A munkások por nélkül dolgozhatnak. Portól mentes lesz a szalma és pelyva is, tehát dupla erejű takarmányt ad.

Bővebb leírást ingyen küld

Harfmann Jakob mezőgazdasági gépgyára Uj-Verbászról.

BOHN M. és TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-FÉLE TÉGLAGYÁRAK

NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Alapítottott 1864. Legelőkelőbb referenciák.

50 millió évi gyártás

Nagykikindai gyártmány Bohn-féle szab. bizt. átfedő-cserepek. átfedő-cserep 272. sz.

Zsombolyai gyártmány szab. bizt. átfedő-cserep 253. szám.

Gyártmányok: Bohn-féle szab. bizt. átfedő-cserepek. Legolcsóbb, legszebb tetőzet. Képes árjegyzék és minták ingyen és bérmentve.

Pázmáneum nyomda és irodalmi vállalat Budapest, VIII., Köztemető-ut 8.